

TROUBLED WATERS

ALLE WATER

IN DE WERELD

Inhoud

WATER IS ER... 4
voor de planeet
voor ons

UITDAGINGEN
wat de mens doet met water 7
wat water doet met de mens 10
wat de mens doet met de mens 11

OPLOSSINGEN? 15
duurzaam voor nu en later 16
water als mensenrecht
de eerste stap is solidariteit
wereldwijd 17
wat doet Europa? 18
wat doen wij? 18

jouw inbreng 19
bibliografie en sites 20

Colofon

1ste druk, 1ste oplage 2007 — © PROTOS vzw / GREEN Belgium vzw — foto's: Dieter Telemans
tekst en redactie: GREEN Belgium — eindredactie: GREEN Belgium, PROTOS — Druk: Blondé
vormgeving: Eric de Mildt — Verantwoordelijke uitgever: Jo Van Cauwenberge, GREEN Belgium vzw,
Koningsstraat 171/3, 1210 Brussel

www.troubledwaters.eu – www.greenbelgium.org – www.protosh2o.org

met de steun van:

Dit boekje schetst op een achttiental pagina's de problematiek van water in de wereld.

Als het misgaat met het water op onze planeet, gaat het ook fout met ons.

Je ontdekt hier wat er allemaal op het spel staat door water als een onuitputtelijke evidentie te beschouwen en niet als een kostbaar iets waar iedereen, onze planeet inclusief, recht op heeft.

We staan in de 21ste eeuw voor een enorme uitdaging: hoe voorzie je iedereen nu en later van drinkbaar water?

WATER IS ER...

voor de planeet

Water is kostbaar, uniek en onvervangbaar voor alles wat leeft op aarde. In de eerste plaats omdat het de levensnoodzakelijke hydrologische cyclus veroorzaakt. De hitte van de zon doet jaarlijks ongeveer 480.000 km³ oppervlaktewater verdampen tot wolken. Uit deze wolken valt neerslag op het aardoppervlak. Het dringt in de ondergrond of vloeit via rivieren terug naar zee. Grondwater kan lang in de ondergrond blijven en kan al sijpelend vele kilometers afleggen. Maar op een dag komt het terug aan de oppervlakte om naar zee te vloeien en te verdampen. Van alle water op aarde gaat geen druppel verloren. Toch is er waterschaarste!

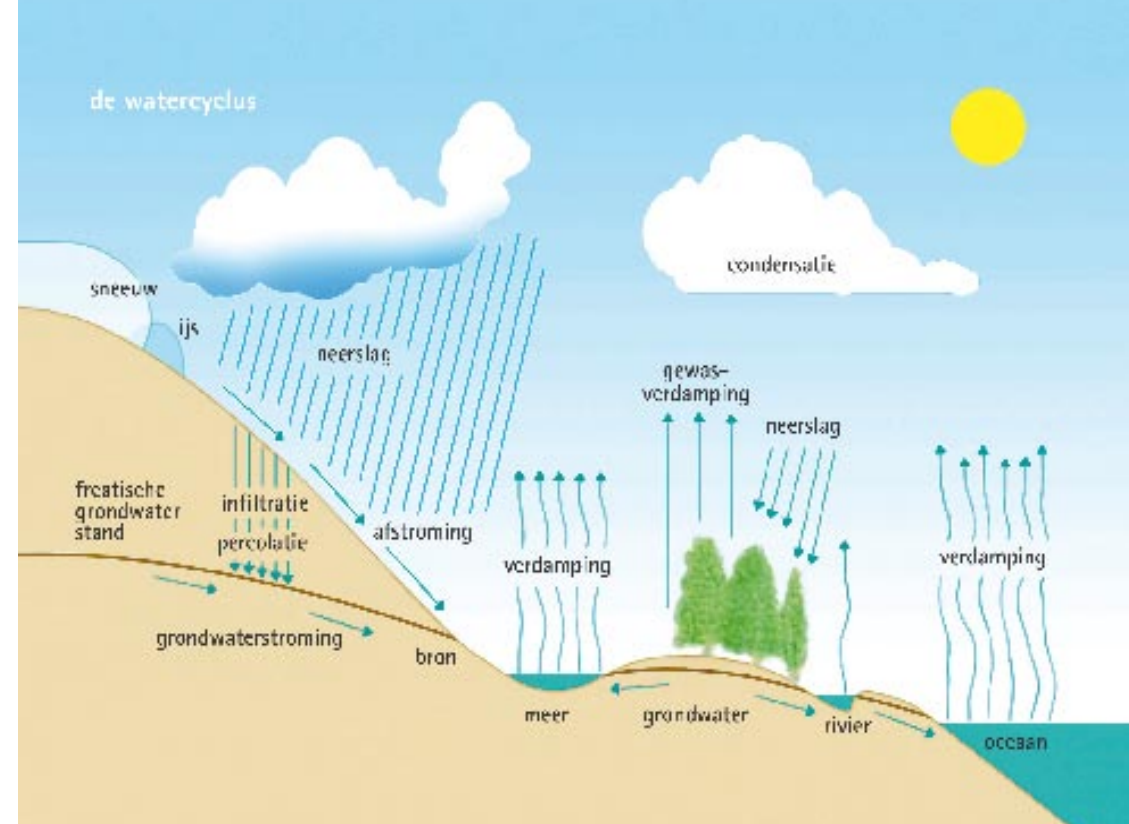
De watercyclus is cruciaal voor het hele ecosysteem dat onze aarde is. Die regelt ondermeer de luchtvochtigheid en de temperatuur binnen de atmosfeer. Voorbeeld. In de woestijn kan het overdag meer dan 40 graden worden. Maar 's nachts gaat het kwik snel onder het vriespunt. In de atmosfeer boven de woestijn ontbreekt de waterdamp die overdag warmte opneemt en 's nachts afgeeft.

voor ons

Door waterverontreiniging, watersverspilling, indamming en de opwarming van de aarde verandert het fragiele evenwicht binnen de waterkringloop. En dat is niet goed voor de verscheidenheid aan ecosystemen, zoals regenwouden, steppen, mangroves... Voorbeeld. 'Wetlands' zijn waterrijke gebieden die essentieel zijn voor de biodiversiteit en onmisbaar als waterreservoirs. Als ze droogvallen, verdwijnt hun grote diversiteit aan leven, ontstaat waterschaarste én komen er overstromingen. Wetlands vangen bij hoog water immers veel water op dat ze in droge tijden weer afgeven.

Via grondwater, bronnen en rivieren kan alle leven zich aan zuiver zoet water en drinkwater te goed doen. Schrijnend genoeg gaat het hier soms fout. Water is letterlijk en figuurlijk niet evenwichtig verdeeld over de planeet.

De mens maakt wezenlijk deel uit van de hydrologische kringloop, de aarde en haar biosfeer. Zoals voor alle leven zijn ook voor ons lucht en water levensnoodzakelijk. Als het niet goed gaat met de waterkringloop, zal het ook met ons slecht gaan. Water beheerst alle domeinen van ons leven, van individu tot gemeenschap.

weet je?

70 % van het aardoppervlak is bedekt met 1,4 miljard km³ water

Alle oceanen samen bevatten 97,3 % van alle water

0,6 % van alle water is zoet water

90 % van alle zoet water bevindt zich in ijskappen

0,003 % van alle water is voor ons meteen beschikbaar als drinkwater (1 theelepel in een volle badkuip)

Water is onmisbaar voor het goed functioneren van ons lichaam

Ons lichaam bestaat uit 70 % water

Ons lichaam heeft minimum 1,5 liter water per dag nodig

Langer dan 3 dagen zonder water en je gaat dood

Water regelt onze lichaamstemperatuur via transpiratie

Water helpt de nieren afvalstoffen uit ons lichaam af te voeren

Water is onmisbaar voor het goed functioneren van onze gemeenschap.

Water is een goed dat gebruikt, verdeeld en beheerd dient te worden over geografische en politieke grenzen heen. Iedereen heeft het nodig, iedereen heeft er recht op.

Dankzij zoet water kunnen individuen en naties zich sociaal, cultureel en economisch ontwikkelen.

Waterschaarste is een rem op de ontplooiing van mensen en op de ontwikkeling van economieën. Dat kan tussen landen, volkeren en gemeenschappen tot spanningen leiden.

Er is een rechtstreeks verband tussen toegang tot water en armoede. Voorbeeld. Op het platteland van Marokko is water onmisbaar voor landbouw en veeteelt. Maar bronnen en putten leveren nu niet voldoende water meer aan de plattelandsbevolking. Vooral vrouwen en kinderen moeten daarom op verafgelegen plaatsen water halen. Door dit belastende karwei houden vrouwen geen tijd over om economisch actief te zijn en kunnen kinderen niet naar school.

Water is een vitale vloeistof voor onze ideologieën, ons geloof, onze levenshouding en ons concreet gedrag. Water doordrenkt zowel onze cellen als onze rede, onze taal én onze verbeelding. Het heeft een essentiële plaats in de geschiedenis van landen, culturen en religies.

weet je?

1 op 5 (= 1,1 miljard) mensen heeft geen rechtstreekse toegang tot zuiver water en moet meer dan 1 km stappen om aan 'zuiver' drinkwater te geraken

2 op 5 (= 2,6 miljard) mensen is niet aangesloten op riolering of toiletafvoer

bijna 5.000 kinderen sterven per dag door gebrek aan zuiver water

UITDAGINGEN

Om te overleven en te leven heeft elke mens recht op een minimum aan sanitaire voorzieningen en minstens 20 liter zuiver water per dag. Dat zijn 2 toiletspoelbeurten of 2 emmers water! Bijna overal ter wereld kan dat worden waargemaakt. Maar daarvoor moeten er internationaal wel inspanningen worden geleverd. Er zijn een hele rist oorzaken die mensen het noodzakelijke water afpakken. Iets zo simpel en klaar als 'water' kan door een foute aanpak van de mens heel complex en troebel uitvallen. Zie jij er doorheen?

wat de mens doet met water

gebruiken

In 1960 leefden er rond de 3 miljard mensen op aarde. Vandaag zijn dat er ruim 6 miljard, die zich samen 54 % van alle beschikbare zoet water toe-eigenen. Met 8 miljard mensen binnen 20 jaar wordt dat zelfs 70%! Geen paniek. Er zal genoeg water zijn... als we er duurzaam leren mee omgaan en het eerlijk willen verdelen. Intussen gebruikt het rijkste deel van de wereldbevolking het grootste deel van de grondwaterreserves in zo'n snel tempo op, dat de waterkringloop ze niet tijdig kan aanvullen. Een Amerikaan gebruikt thuis gemiddeld 700 liter

per dag, een Senegalees krap 30 liter. Terwijl meer dan 1 miljard mensen wereldwijd niet over zuiver drinkwater beschikken, nemen in de staat Californië alleen al 600.000 gezinnen een frisse duik in hun privézwembad. Rijkere landen die in luxe zwemmen, realiseren zich niet wat al die luxe aan water kost. Om voedsel, energie, gebouwen, wegen, steden en producten te maken en onderwijs, sport, recreatie en cultuur te realiseren heb je water nodig. Veel water. Om duurzaam met water om te gaan, moeten we dus een heleboel zaken herbekijken. Voorbeeld. Sommige bedrijven engageren zich voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en doen ernstige inspanningen om hun impact op het water te verminderen.

vervuilen

Water dat we gebruiken, raakt vervuild. Door zeepresten, haarlak, zalfjes, detergents, waspoeders, medicijnen, mest, pesticiden, herbiciden, verf, olie, afval... Maar ook door vervuilende deeltjes in uitlaatgassen en vervuiling op straat die de regen met zich meeneemt. Overheden leveren al enkele decennia lang inspanningen om producenten en consumenten aan te sporen vervuiling tegen te gaan. Althans, in de rijkere landen. Waterzuivering en minder vervuilen bij het produceren kost immers geld. Producenten die niet willen investeren, wijken vaak uit naar de armere gebieden in de wereld waar de overheid geen normen kan of wil opleggen. Terwijl plaatselijke industrie en boeren zich dergelijke investeringen niet kunnen veroorloven.

voorbeeld China — Met een gemiddelde jaarlijkse groei van meer dan 9 % de afgelopen 20 jaar behoort China tot de snelst groeiende economieën ter wereld. Maar China's economische explosie veroorzaakt een ecologische implosie. Door de vele steenkoolcentrales en de spectaculaire toename van uitlaatgassen heeft het land de hoogste uitstoot van zwaveldioxide op aarde. Nu al is in de grote Chinese steden 90 % van het grondwater vervuild. De watervoorraad per Chinees zakt hiermee tot een van de laagste ter wereld. Naar schatting 300 miljoen Chinezen ontberen zuiver drinkwater. Toch wil China deze stuwende economische groei volhouden en zijn toevoer van grondstoffen en energie veiligstellen.

indammen

De 10 grootste wereldsteden tellen minstens evenveel inwoners als België! De Chinese grootstad Sjanghai stond in 2006 op kop met 15.018.000 inwoners. Hoe voorzie je zo'n mega-concentratie aan mensen van zuiver water, riolering en sanitair? Grote stuwdammen leveren water voor landbouw en industrie, wekken energie op en bevoorraden steden. Ze staan hoog op het verlanglijstje van regeringen. Toch hangt aan kolossale stuwdammen (zoals de Egyptische Aswan, de Braziliaanse Itaipu of de Chinese Drieklovdam) een peperduur ecologisch en sociaal prijskaartje. Dammen veranderen de loop van rivieren waardoor de omringende natuur ontregeld raakt. Wat op zijn beurt ingrijpende sociale gevolgen heeft.

we gebruiken...

minder dan 1 % van het water dat de watermaatschappij levert om te drinken of te koken

5.680 liter water om 1 vat bier te produceren

35 liter water om 1 blik fruit of groente te produceren

25.700 liter water om een vierkoppig gezin 1 dag van voedsel te voorzien

7.000 liter water om 1 vat ruwe olie te bewerken

148.000 liter water om 1 nieuwe auto te produceren

wat water doet met de mens

te veel water

Niet alleen de zeespiegel stijgt door globale opwarming. Door het rechttrekken van rivieren en het verdwijnen van wetlands door grote concentraties aan bebouwing, worden massa's regenwater te snel afgevoerd. Gevolg: het water dringt niet meer in de ondergrond om voorraden te vormen en rivieren overstromen. Dorpen en steden lopen onder. Ook intensieve landbouwtechnieken en houtkap veroorzaken wateroverlast: door het gebrek aan wortels erodeert de ondergrond en kan die geen water meer vasthouden.

voorbeeld Haïti – Haïti is het armste land van het westelijk halfrond. Amper de helft van de bevolking beschikt er over zuiver water of sanitaire voorzieningen. Ooit was Haïti volledig bedekt door regenwoud, nu is het een van de meest ontboste landen ter wereld. De Franse kolonisten kapten er duizenden hectaren bos voor suikerrietplantages en timmerhout dat naar Europa werd verscheept. Wat overbleef, valt vandaag ten prooi aan de arme bevolking, als houtskool voor in de keuken. In september 2004 overstroomde de kuststad Gonaïves. Huizen en mensen raakten bedolven onder een meterhoge laag modder. Duizenden mensen zaten vast op daken. Er waren 700 doden en honderden vermisten. Terwijl vrachtwagens met noodhulp de geteisterde gebieden probeerden te bereiken, zaten 175.000 mensen wekenlang zonder elektriciteit, voedsel en zuiver water. Vele streken ter wereld hebben te lijden onder ontbossing en het verdwijnen van natuurlijke gebieden. Elke ingreep in de natuur heeft gevolgen voor mens en milieu. Een gericht overheidsbeleid kan echter het verschil maken.

te weinig water

In veel regio's ontstaat gebrek aan water doordat de bevolkingsdruk toeneemt, doordat de woestijn opruikt, doordat de regens langer uitblijven, doordat waterrijke gebieden uitdrogen, doordat grondwaterlagen uitgeput raken... Uit sommige rivieren wordt zoveel water geput dat ze droog staan nog voor ze de monding bereiken. Maar de politieke wil om iets aan de oorzaken en de gevolgen te doen ontbreekt vaak. Kansarme bevolkingsgroepen kunnen immers weinig druk uitoefenen.

voorbeeld Oost-Afrika – Begin 2006 beleefde Oost-Afrika de zwaarste droogte in meer dan 10 jaar tijd. Het regenseizoen was in 2005 grotendeels uitgebleven. Voor 11 miljoen mensen in Djibouti, Ethiopië, Kenia, Somalië en Tanzania dreigde de hongerdood. Miljoenen nomaden verloren samen 70 % van hun veestapel. Droogteperiodes vinden nu niet meer om de 8 maar om de 3 jaar plaats. Door klimaatveranderingen ondergaat het land een ware transformatie.

Overbevolking veroorzaakt bovendien overbegrazing en massale boomkap. Graslanden werden woestijnen, de nomaden weten met hun vee niet meer waar naartoe. Jongeren dromen er tevergeefs van een opleiding in plaats van een veestapel. In de hoofdsteden debatteren politici wel over de problemen in de verafgelegen gebieden, maar tot projecten op langere termijn komt het niet.

wat de mens doet met de mens

gebrek aan kansen

Miljoenen mensen in de wereld moeten onrechtvaardig veel moeite doen om aan water te komen. Terwijl wij in Europa gemiddeld 0,5 % van ons inkomen uitgeven aan water, kan dat in derdewereldlanden oplopen tot 20 %. Vele vrouwen en kinderen verliezen elke dag kostbare uren met het halen van water bij een verafgelegen waterbron. Wereldwijd zijn ze naar schatting met 18 miljoen: kinderen, vooral meisjes, die niet naar school gaan omdat water halen voor hen een dagtaak is.

voorbeeld Mali – Een groot deel van Mali – tweemaal zo groot als Frankrijk- ligt in de alsmat uitdijende Sahara. Met alle gevolgen van dien voor een land waar 80 % van de beroepsbevolking actief is in de landbouw en de visserij. Ook de levensader van Mali, de rivier Niger, droogt uit. Vooral vrouwen en meisjes zijn daar het slachtoffer van. Naar aloude traditie staan zij in voor de waterbevoorrading van hun familie. Sommigen gaan al in het holst van de nacht op pad om niet uren te hoeven aanschuiven. Door hun dagelijkse gedwongen labeur –ze torsen op hun tocht tot wel 20 liter water- mislopen de meisjes een basisopleiding. Kansen om te emanciperen en mee beslissingen te nemen in hun gemeenschap worden zo de kop ingedrukt.

sanitatie

Elk jaar sterven 5 miljoen mensen aan ziekten veroorzaakt door onzuiver water. In sommige gebieden in Afrika liggen in 4 op de 5 ziekenhuisbedden mensen die besmet water hebben gedronken. Waar mens en vee hetzelfde water gebruiken, drinkwater en afvalwater niet grondig gescheiden worden of waar beken en sloten als open riolen fungeren, lopen mensen makkelijk ernstige of dodelijke ziekten op. Wie niet beschikt over zuiver water en/of over een minimale sanitaire infrastructuur, kan zich als mens niet ontplooiën en ontwikkelen!

irrigatie

voorbeeld Aralmeer – In de vergeten regio Karakalpakstan in Oezbekistan voltrok zich eind vorige eeuw een van de grootste ecologische rampen: de vrijwel totale uitdroging van het Aralmeer. Een droge bedding vol roestende scheepswrakken en een massa schelpen zijn het enige wat overblijft van wat ooit een bedrijvige haven was aan de vierde grootste binnenzee ter wereld. Wat gebeurde? In 1918 besloot de Sovjet-Unie om met water uit de 2 rivieren die uitmondten in het Aralmeer de omliggende woestijn te irrigeren. Om er op grote schaal 'het witte goud', katoen, te verbouwen. Tegen 1960 begon het meer te slinken. In 2004 restte amper nog een vierde van de oorspronkelijke oppervlakte. Het reusachtige waterreservoir, even groot als België en Nederland samen, veranderde in een door landbouwgiften vervuilde woestijn vol slib. Duizenden tonnen pesticiden en meststoffen, gebruikt op de katoenvelden, werden door de wind verspreid. De combinatie van armoede, slechte voeding en besmet drinkwater leidde in de afgelopen 20 jaar tot 40 % meer gevallen van bronchitis, kanker, lever- en nierziekten. Irrigatie heeft vaak ecologische en sociale gevolgen tot ver over de landsgrenzen heen. Hier ligt absoluut een kans voor internationale samenwerking.

weet je?

om 1 kilo aardappelen te produceren is er 1.000 liter water nodig

in sommige landen gebruikt de landbouw 80 tot 90 % van het beschikbare water

in de landbouw wordt bijna 60 % van het water verspild door inefficiënte irrigatie

verstedelijking

voorbeeld India – Miljoenen wanhopige boeren hebben het Indiase platteland verlaten op zoek naar een beter leven in de stad. Het bevolkingstal in de Indiase steden is vorige eeuw vertienvoudigd. Volgens een prognose van de overheid zal in 2025 de helft van de bevolking in

de stad leven. Maar vele krottenwijken ontberen basisvoorzieningen als zuiver water, riolering en elektriciteit. Die 'diensten' worden in India geleverd door overheidsinstellingen waarbinnen corruptie en nepotisme aan de orde van de dag zijn. Hierdoor lijdt de grootste én armste groep stedelingen aan huidziekten en tuberculose. Dat is helemaal niet wat de boeren zich hadden voorgesteld toen ze het leven op het platteland inruilden voor dat in de stad.

conflicten

Waar de watervoorziening onder druk komt te staan (door bevolkingsgroei, economische ontwikkeling of veranderingen in het leefmilieu) ontstaan conflicten. Tussen stad en platteland, tussen centraal bestuur en lokale gemeenschap, tussen arm en rijk, tussen etnische groepen.

voorbeeld Israël – In Israël is, sinds de oprichting van de staat in 1948, water een prioriteit voor de regering. De voorraden voldoen nauwelijks aan de behoeften van de 5,4 miljoen Israëli's. Maar dat is vooral een probleem voor de overige 13 miljoen mensen die in en rondom Israël leven in regio's waar droogte en woestijnvorming heersen. In 1967 viel Israël Jeruzalem binnen en bezette het de Westelijke Jordaanoever. Alle waterreserves kwamen hiermee onder militair beheer. Onder de Westelijke Jordaanoever ligt namelijk een belangrijke waterhoudende grond-

laag. Voor de Palestijnen is het verboden er te pompen. En sinds de bouw van de veiligheidsmuur in 2002 werden duizenden Palestijnen afgesloten van hun landbouwgrond en watervoorraad. Joodse kolonies zouden er 80 % van het water gebruiken, hoewel ze maar 10 % van de bevolking uitmaken. Bovendien haalt Israël meer dan een derde van zijn watervoorraad uit de Jordaan zelf. Elke Israëli beschikt over 350 liter water per dag, elke Jordaniër maar over 80 liter.

toerisme

voorbeeld Spanje – Alleen al in 2005 werden in de Spaanse provincie Murcia 350.000 vakantieverblijven gebouwd. En er bestaan plannen voor nog eens 1,65 miljoen extra. Samen met deze prestigieuze bouwprojecten worden meer dan 100 nieuwe golfterreinen aangelegd, die elk apart evenveel water gebruiken als een stad van 16.000 inwoners. Al 2 miljoen buitenlanders hebben zo'n verblijf aan de kust gekocht. Tegen 2020 zullen naar schatting 6 miljoen gepensioneerden –vooral uit Groot-Brittannië en Duitsland– er hun oude dag doorbrengen.

Terzelfder tijd kent Spanje de ergste droogteperiodes sinds 1947. Het waterpeil van rivieren en stuwmuren staat historisch laag. Op een aantal plaatsen heeft het al 15 jaar niet meer geregend! In 2005 gebruikten enkele wanhopige Spaanse boeren ongezuiverd afvalwater voor het besproeien van hun exportgewassen. Waardoor mensen in het Verenigd Koninkrijk en Finland met salmonella werden besmet. Ondanks de ecologische en sociale gevolgen tonen politici weinig bereidheid om projectontwikkelaars een halt toe te roepen. Toerisme is immers goed voor 10 % van het Spaanse bruto nationaal product.

OPLOSSINGEN?

Hoe pak je nu die uitdagingen aan? De vele problemen rond water en sanitatie zijn complex en hebben een resem aan oorzaken en gevolgen. Maar ... wat er achter ligt, is een essentieel foutgelopen houding van de mens tegenover water én tegenover zijn medemens.

Macht heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in onze relatie tot water. Mensen en gemeenschappen met weinig politieke of economische macht raken moeilijker aan water en worden uitgesloten uit gebieden waar water voedsel of werk verschaft. Zij worden ook het zwaarst getroffen door rampen, vervuiling, overexploitatie...

Westbank, Israël. Verstandige irrigatie die waterverspilling tegengaat

duurzaam voor nu en later

Als water zo verdeeld wordt dat het tegemoet komt aan de noden van alle watergebruikers nu en later, in alle gebieden, en dit met respect voor de natuur... dan spreken we over duurzaam waterbeheer. Zulk beheer ziet water als een systeem waarin je de waterhoeveelheden, de waterkwaliteit en het leven in en rond het water op elkaar afstemt. Ook verontreiniging, teloorgang van de waterlopen, uitputting van grondwaterlagen, verdroging en wateroverlast kunnen zo stap voor stap verdwijnen.

water als mensenrecht

Eind 2002 formuleerden de Verenigde Naties: "Water is een beperkte natuurlijke rijkdom en een publiek goed, fundamenteel voor leven en gezondheid. Het mensenrecht op water is essentieel om een leven in menselijke waardigheid te kunnen leiden." En dat komt neer op minimaal 20 liter water per dag, schat het UNDP, het ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties.

de eerste stap is solidariteit

Kunnen we de pakweg 2 miljard mensen die als vissen op het droge leven laten stikken? Neen dus. Water kent geen grenzen. Elk individu heeft recht op een basishoeveelheid water. En dat is de verantwoordelijkheid van iedereen op aarde. Armoede, ziekten en conflicten hebben een weerslag op alles en iedereen.

wereldwijd

Gelukkig komt water steeds vaker op de politieke agenda. Op een wereldtop in 2000 stelden 189 lidstaten van de VN samen 8 millenniumdoelstellingen op met als doel tegen 2015 de armoede in de wereld tot de helft terug te schroeven. Een van de doelstellingen, de zevende, gaat over het waarborgen van een duurzaam milieu en zegt expliciet over water: "Het aantal mensen dat geen toegang heeft tot veilig drinkwater moet gehalveerd worden." Maar... 'gehalveerd' wil zeggen dat in 2015 nog 800 miljoen mensen het zullen moeten doen zonder drinkbaar water en 1,8 miljard zonder sanitaire basisvoorziening.

wat doet Europa?

Om de doelstellingen i.v.m. water en sanitatie te helpen bereiken, lanceerde de Europese Unie (EU), tijdens de wereldtop over duurzame ontwikkeling in Johannesburg in 2002, het EU Water Initiative. Via dit initiatief van 500 miljoen euro wordt integraal waterbeheer, de toegang tot veilig drinkwater en hygiëne bevorderd in arme landen in Afrika, de Caraïben en het Stille Oceaan gebied.

Intussen moet ook voor eigen deur worden geveegd. Dat inzicht bracht Europa eind 2000 tot de Kaderrichtlijn Water, die landen moet helpen een grensoverschrijdend integraal waterbeleid te voeren.

wat doen wij?

Deze Kaderrichtlijn Water wordt ook in ons land omgezet in een eigen wetgeving op het niveau van de gewesten. Het sleutelwoord is 'stroomgebied'. Dat is het gebied waarbinnen alle oppervlaktewater zoals beken en rivieren via één riviermond in zee stroomt. Integraal waterbeheer betekent bij ons vooral het herstellen van stroomgebieden en grondwaterreserves die zwaar onder druk staan en het verbeteren van de kwaliteit van het water.

weet je?

een Vlaming gebruikt 110 liter drinkwater per dag.

de kwaliteit van dat drinkwater is uitstekend maar wordt bedreigd door vervuiling: pesticiden uit ons drinkwater halen kost 12 miljoen euro per jaar

Belgische solidariteit ... — De Belgische overheid investeert jaarlijks 8,5 à 14,5 miljoen euro in water en sanitaire voorzieningen voor het Zuiden. Dat is slechts 1 % van de officiële ontwikkelingshulp. Buurlanden zoals Duitsland, Nederland of Frankrijk investeerden respectievelijk 215,5 miljoen, 55,5 miljoen en 92,5 miljoen euro in 2004. Dat is 1,4 tot 3,8 % van hun ontwikkelingsbudget.

... plus Vlaamse, Waalse en Brusselse solidariteit — Op Wereldwaterdag 22 maart in 2004 verenigden alle Vlaamse betrokkenen in de watersector en in de internationale ontwikkelingssamenwerking zich tot het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling. Samen willen ze tegen 2015 evenveel mensen in derdewereldlanden aan water en sanitatie helpen als er inwoners in Vlaanderen zijn. Zes miljoen dus. PROTOS, dat met andere NGO's ook deel uitmaakt van het Partnerschap, berekende dat dit engagement 300 miljoen euro zal kosten. Waar staan we intussen? De Vlaamse overheid keurde voor het Partnerschap in 2006 zes projecten goed in Benin, Gambia, Ghana, Marokko, Oeganda en Niger. En die hebben samen een waarde van slechts 214.000 euro.

Wallonië pakt het anders aan. Het creëerde een fonds voor internationale solidariteit in watervoorziening dat elk jaar 2 miljoen euro kan besteden aan projecten in ontwikkelingslanden. De Waalse watermaatschappijen storten 0,0125 euro per gefactureerde kubieke meter water in het fonds. Ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de dialoog over de oprichting van een fonds voor internationale solidariteit gestart.

jouw inbreng!

De wereld van water begint bij jezelf

drink kraantjeswater: goeie kwaliteit, goedkoop, geen afval, geen transport, geen verspilling van drinkwater bij de produktie

neem een korte douche in plaats van een bad waar 20 volle emmers water in gaan

gebruik ecologische schoonmaakproducten en voorkom vervuiling van rivieren en grondwater

installeer een spaartoets op je wc en/of sluit die aan op regenwater

doe iets aan verborgen lekken en druppende kranen. 10 druppels per minuut = 200 emmers water per jaar = 10 volle baden!

kieper gevaarlijke vloeistoffen niet in de afvoer of het toilet: breng ze naar het containerpark

vang regenwater op voor wasmachine en toilet. Of gebruik dit water om de tuin te besproeien en de wagen te wassen

Vervuild drinkwater en het ontbreken van sanitaire voorzieningen kosten elk jaar zeker 1,5 miljoen kinderen onder de 5 jaar het leven. Hoe ver gaat jouw solidariteit?

Brainstorm met vrienden of klasgenoten over een waterproject voor het Zuiden en stap naar een organisatie die zulke projecten steunt of financiert. Bij ROTARY bijvoorbeeld, een wereldwijde organisatie die ook humanitair dienstbetoon biedt, kan je een goed gefundeerd project indienen. Maar kijk ook bij organisaties als GREEN Belgium of PROTOS (voor hun sites, zie op de achterkant van dit boekje) die voor hun projecten vaak beroep doen op jongeren.

Heb het lef je in te schrijven voor projecten zoals de Jongerenparlementen voor Water die GREEN Belgium organiseert. Vaak is zo iets het begin van echte 'waterliefde'...

Sluit je aan bij het Youth Water Network. Dat verenigt jongeren wereldwijd om samen te werken rond problemen met water en duurzaam waterbeheer.

BIBLIOGRAFIE

- Poverty Environment Partnership, Linking Poverty Reduction and Water Management, 2006.
- PROTOS en GREEN Belgium, HaaTweeOoh! Water in de wereld, Bakermat, Mechelen, 2002.
- PROTOS, Slagen in het water. Water in een internationaal perspectief, PROTOS, Gent, 2006.
- PROTOS, Water en conflicten. Tekort aan water bedreigt de vrede. PROTOS, Gent, 2005.
- Telemans, D. Troubled Waters. Uitgeverij BAI, Wommelgem, 2007.
- United Nations Development Programme, Summary Human Development Report 2006. Beyond scarcity: power, poverty and the global water crisis, UNDP, New York, 2006.

SITES

www.greenbelgium.org GREEN Belgium, educatieve organisatie rond milieu, duurzame ontwikkeling en de toegang tot water

www.protosh2o.be PROTOS, Noord-Zuidreferentie voor water en waterbeheer

www.eau.be/nl algemene info over water

www.un.org/waterforlifedecade 'Water for Life' geeft info over de uitdagingen en doelstellingen i.v.m. water in de wereld

www.pidpa.be het Vlaamse waterbedrijf Pipda met een uitgebreid aantal onderwerpen over water en gebruik

www.mina.be/afdwater.html de Vlaamse Milieumaatschappij draagt bij tot de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid in Vlaanderen

www.bblv.be Bond Beter Leefmilieu geeft info over waterproblemen bij ons

www.milieuboot.be De Milieuboot, milieuorganisatie voor schoon water

www.youthwaternetnetwork.org voor en door jongeren over problemen rond water in de wereld

www.gs-esf.be Grenzeloze Schelde, internationale vereniging voor acties rond het scheldebekken

www.worldwatercouncil.org World Water Platform', voor een 'waterveilige' wereld, over de mondiale waterproblematiek

www.wwf.be World Wide Fund for Nature België geeft info over waterproblemen en oplossingen

www.rotary-1620-2170-h2o.be informatie over waterprojecten van ROTARY